

zakhodiv: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 11 lystopada 2015 r. № 932. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/932-2015-%D0%BF#n11> [In Ukrainian].

4. Proiekt Stratehii rozvytku Kharkivskoi oblasti na period 2021–2027 roky. URL: http://www.strategy.kharkiv.ua/docs/kharkiv_region_strategy_project.pdf [In Ukrainian].

Водорезова Сусанна Робертівна

молодий науковий співробітник

НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку

НАПрН України

ORCID 0000-0001-5044-7167

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Наукова робота присвячена дослідженню сучасного стану дистанційної освіти у світі та Україні зокрема. Розглянуто сучасні тенденції розвитку дистанційної форми освіти.

Ключові слова: дистанційна форма освіти, інформаційні технології, технології дистанційної освіти.

The scientific work is devoted to the study of the current state of distance education in the world and in Ukraine. Modern tendencies of development of distance form of education are reviewed.

Keywords: distance education, information technology, distance education technologies.

З активним розвитком технологій у сучасному світі актуалізується питання модернізації освіти. Традиційна форма навчання поступово доповнюється новими технологіями дистанційного навчання. Система дистанційної освіти стає все більш популярною, різноманітні технології дистанційного навчання широко використовуються у США, Європейському союзі та багатьох інших країнах. Дистанційна форма освіти на основі Інтернет-технологій набуває

все більшої популярності, особливо в системі вищої освіти, оскільки студенти можуть просто спілкуватися зі своїми викладачами та обмінюватися матеріалами по мережі, навіть перебуваючи в різних куточках світу. Система дистанційної освіти має ряд переваг і значно розширює коло потенційних студентів. Дистанційна форма навчання підходить майже всім, тому що дає можливість гармонійно поєднувати навчання та повсякденне життя. Варто відзначити, що дистанційна форма освіти – це доволі доступна можливість одержати освіту з мінімальними фінансовими витратами при великому виборі спеціальностей. Дистанційна форма освіти стає чинником підвищення якості людських ресурсів. Студентам не потрібно знаходитись поруч з викладачем, який перестає бути основним джерелом інформації. Це дозволяє викладачеві бути координатором та керівником навчального процесу і приділити кожному студенту рівноцінну увагу. Навчання може проходити де і коли завгодно, студенти мають можливість доступу до освіти в будь-який час. Такий підхід до навчання дозволяє кожній людині навчатися протягом всього життя.

Дистанційну форму навчання в Україні почали впроваджувати понад десять років тому. Сучасні завдання, які поставлені перед системою освіти України вимагають створення такої системи освіти, яка забезпечуватиме перехід до «освіти впродовж життя».

В останнє десятиріччя широку практику отримали масові відкриті дистанційні курси. Зокрема в Україні вони були організовані Проблемною лабораторією дистанційного навчання Національного технічного університету України «Харківський політехнічний інститут», Київським національним університетом імені Тараса Шевченка, Луганським державним інститутом культури і мистецтв [1]. У 2014 році з'явилася платформа Prometheus з великою кількістю безкоштовних онлайн-курсів, які підготовлені провідними українськими та світовими спеціалістами.

Сьогодні за допомогою масових онлайн-курсів вже можна отримати магістерський ступінь у найпрестижніших університетах світу, не виходячи з власної квартири. Coursera запустила низку магістерських програм в партнерстві з провідними університетами світу.

Нещодавно до цієї ініціативи приєднався один з найпрестижніших університетів світу – Імперський коледж Лондона. Edx теж створив мікромагістерські програм (MicroMasters) разом з MIT, Колумбійським університетом, Університетом Берклі. Ці програми дозволяють почати навчання на магістерській програмі онлайн, а потім вступити до університету і закінчити навчання в офлайні [1].

В Україні прийнято низку офіційних документів, що забезпечують упровадження дистанційної форми навчання в нашій країні. Так статтею 49 Закону України «Про вищу освіту» [2] закріплено, що в Україні однією із основних форм здобуття вищої освіти є дистанційна форма. Дистанційна форма здобуття освіти – це індивідуалізований процес здобуття освіти, що відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу в спеціалізованому середовищі, що функціонує на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій [2].

Водночас, відповідно до Положення про дистанційне навчання, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 25.04.2013 № 466, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 квітня 2013 р. за № 703/23235 [3], під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

Метою дистанційного навчання є надання освітніх послуг шляхом застосування у навчанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій за певними освітніми або освітньо-кваліфікаційними рівнями відповідно до державних стандартів освіти; за програмами підготовки громадян до вступу у навчальні заклади, підготовки іноземців та підвищення кваліфікації працівників [3].

Завданням дистанційного навчання є забезпечення громадянам можливості реалізації конституційного права на здобуття освіти та професійної кваліфікації, підвищення кваліфікації незалежно від

статі, раси, національності, соціального і майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних переконань, належності до партій, ставлення до релігії, віросповідання, стану здоров'я, місця проживання відповідно до їх здібностей [3].

Попри те, що на сьогодні, можна спостерігати за прагненням впровадження дистанційної освіти, викладачі відмічають такі перешкоди для розвитку дистанційного навчання як відсутність у них бажання та матеріальної зацікавленості, нестачу комп'ютерних навичок, неналежну комп'ютерну грамотність, упереджене ставлення до інноваційних технологій. При цьому вони намагаються модернізувати національну систему освіти відповідно до сучасних стандартів і потреб інтеграції у світовий освітній простір і продовжують впроваджувати сучасні технології дистанційного навчання[1]. Отже, одним із напрямків розвитку дистанційного навчання в Україні – є тісна співпраця розробників програмних продуктів для дистанційного навчання, методистів дистанційної освіти і викладачів ЗВО для напрацювання стратегій застосування нових інформаційних технологій у дистанційному навчанні.

Система дистанційного навчання в Україні наразі перебуває лише на стадії становлення, але за умови використання світового досвіду, поєднання прогресивних технологій дистанційної освіти з кращими технологіями та методами класичних форм навчання, в перспективі вона може набути стрімкого розвитку. Але широке впровадження і розвиток дистанційної освіти в Україні потребує вирішення комплексу завдань за такими напрямками, як управлінсько-організаційне забезпечення; матеріально-технічне та фінансове забезпечення; кадрове забезпечення потреб дистанційної освіти; методичне забезпечення з урахуванням специфіки дистанційного навчання; просування дистанційної освіти на освітньому ринку та ринку праці. Отже, на сьогодні дистанційна освіта в Україні перебуває на етапі впровадження і використання в освітньому процесі вищих навчальних закладів. Система дистанційного навчання не замінить традиційну систему вищої освіти, а доповнюватиме її, і, водночас, матиме вплив на розвиток освіти як в Україні так і в усьому світі, та удосконалення української системи вищої освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сисоева С. О., Осадча К. П. Стан, технології та перспективи дистанційного навчання у вищій освіті України. URL: https://www.researchgate.net/publication/332717610_STAN_TEHNOLOGII_TA_PERSPEKTIVI_DISTANCIJNOGO_NAVCANNA_U_VISIJ_OSVITI_UKRAINI
2. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. *Голос України*. № 148.
3. Про затвердження Положення про дистанційне навчання: Наказ Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 р. № 466. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>.

REFERENCES

1. Sysoieva, S.O., Osadcha, K.P. Stan, tekhnolohii ta perspektyvy dystantsiinoho navchannia u vyshchii osviti Ukrainy. URL: https://www.researchgate.net/publication/332717610_STAN_TEHNOLOGII_TA_PERSPEKTIVI_DISTANCIJNOGO_NAVCANNA_U_VISIJ_OSVITI_UKRAINI [In Ukrainian].
2. Pro vyshchu osvitu: Zakon Ukrainy vid 01.07.2014 r. № 1556-VII. *Holos Ukrainy – Voice of Ukraine*, 148 [In Ukrainian].
3. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro dystantsiine navchannia: Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 25.04.2013 r. № 466. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13> [In Ukrainian].